

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

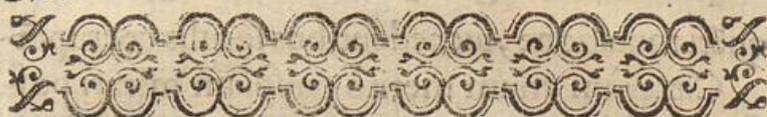
Athanasii Kircheri Fvldensis Bvchonii E Soc. Iesv. Prodromvs Coptvs Sive Aegyptiacvs

Kircher, Athanasius

Romae, 1636

Caput VI. De Nomine Dei Copto [...] Phtha. Mysticum nomen est. mysticum
nominum ratio. Varia monogramma. Mysteria literarum Armenicarum.
Mysteria nominis Copti [...] explicantur. Quis fuerit Phtha ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12784

CAPVT .VI.

*De nomine Dei Copto Φ†
Phtha eiusque Origine
atque mysterijs.*

*Iamblichus
Seg. 8. 15.
Euf. de præ-
paratione
Evangel:
Plutarchus
l. de Osir: &
Iside.*

FRequens omninò apud Coptitas est illud nomen Φ† Phtha, quod tamen, vtrum idem sit cum illo Phtha antiquo Aegyptiorum Numine, cuius Iamblichus, Plutarchus, alijq; meminere, non immeritò quispiam dubitare posset. Sunt, qui ab ipsis Coptitis instructi hoc nomen Dei Φ† nequaquam expansum, sed abbreuiatione contractum esse asserunt; nec legi debere Φ† Phtha, sed Φ† Phnutha, aut Π†. atque hi quidem aliam assertionis suæ rationem non adducunt, nisi Pythagoricum illud *αὐτὸς ἑὸς*, auctoritatem videlicet Coptitarum prætendentes, à quibus id se didicisse gloriâtur. Verùm cum hisce temporibus Sacerdotum Aegypti ruditas, & summa antiquitatû ignorantia, prætereà linguam Coptam perfectè callentium in Aegypto paucitas passim notissima sit, non video cur huiuscemodi imperitis hominibus in hac maxima vetustatis caligine, tan-

tanta sit fides habenda ; Ego certè , qui huius rei veritatè è Coptitarū monumentis summo studio inuestigare contendi , nomen Dei ΠΙΟΥΤ̄ ſepesæpiùs quidem ; ΦΟΥΤ̄ autem , quod ipſi Φ̄Τ̄ contracto æquipollere dicunt , nunquam in vlllo Coptorum monumétorū me legiſſe memini . E quo vel ſolo luculéter patet , Φ̄Τ̄ à nomine Dei ΦΟΥΤ̄ , vel vt melius , ΠΙΟΥΤ̄ , omninò diuerſum eſſe . dato tamen , non conceſſo , Φ̄Τ̄ idem eſſe , quod ΠΙΟΥΤ̄ , inde tamè nulla ratione ſequitur , illud in abbreviatione ſua non Phtha , ſed ΠΙΟΥΤ̄ neceſſariò pronun- ciandū eſſe , cū nemo ignoret , plerorumq; Ori- entaliū morè eſſe , abbreviata nomina qualiacūque maioris breuitatis cauſa , eo quo ſcribūtur modo , abbreviatè pronun- ciare ; Rem aliquibus exem- plis clariorè reddo ; ΠΩC abbreviatū Dei nomē , apud Coptitas idē eſt , quod Dominus . nec aliā tamē pronūciationē , niſi quā literę dāt , habet . אגלה & חבה Agla & Haba , Hebræorum Dei nomi- na abbreviata ſunt ; ex ijs literis quas ראשי תבות appellant , reſultantia ; Agla quidem ex capitali- bus dictionum ſequentis ſententiæ .

Rafche
theboch.

אתה גיבור ל עולם אדוני

hoc eſt

Tu es fortis in æternum Deus.

v

Ha-

Haba verò ex hac sententia emergit;
 אֱלֹהִים קַדוֹשׁ. הַקְּדוֹשׁ *Sanctus benedictus ille nec*
 tamen dum mentio fit horum nominum,
 ea expansè, sed contractè, vt gnari huius linguæ
 sciunt, pronunciantur. Innumera similia ex Heb-
 ræis, Arabibus, Syriacis, Persicis, hîc adducere
 possem; si aut fusiores demonstrationes requi-
 reret patefacta veritas, aut Prodromi festinatio
 id permetteret. Manet igitur, abbreviata Dei
 nomina non necessariò expansè pronunciarî.

Alij verò, qui hoc nomen $\Phi\text{—}\text{—}$, (eò quod —
 litera, non Θ Th; sed D sonet) ideò non Phtha,
 sed Phda pronunciarî debere asserunt, similiter
 falluntur. Cum in propatulo sit, hanc vltimam
 literã Alphabeti Coptici — , mystico Hebræo-
 rum, & Samaritanorũ Thau, Græcorum Θ , sono
 æquipollenti omninò respondere; quod autem
 AËgyptij Coptitæ id passim veluti D pronun-
 ciant, id non tam ob naturalem pronunciatio-
 nem, quàm ob linguæ vitium, quo in hac litera
 — pronunciarî Coptitæ laborant, fieri cen-
 sendum est.

Sed dicent alij, inuerisimile esse, Christianos
 AËgyptios hoc profano Dei gentilis nomine
 pro veri Dei nomine vsos esse; Verùm his respõ-
 demus; hoc nomen $\Phi\text{—}\text{—}$ unum fuisse ex abso-
 lutis Dei nominibus, qualia Thoyth, Emeph,
 Ichthó quoq; erât, certos Dei effectus explicãtia.

&

& qualia apud Hebræos, יהוה Iehoua, מקם ma-
kom, שם Schem. אדני Adonai אל el. & apud Arabes
الله alla; ac proindè vitio ijs nequaquã vertendum
esse, si illud nomen Dei vnà cum lingua AEgy-
ptiorũ Veterũ retinuerint. His igitur ita præliba-
tis, nunc tandè, quid propriè sit illud Dei nomen
Ⲫⲏ, vnde deriuatum, quæ mysteria referat,
aut cuius rei Hieroglyphicum sit, postliminiò
aperiamus. Dico igitur hoc nomen Dei Ⲫⲏ
Coptitas ab Antiquis acceptum inter secreta,
& mysteriosa Dei nomina, recensuisse. quod vt
intelligatur sciendum est. Mysticorum nomi-
nũ rationẽ olim postulasse certis quibusdã Cha-
racteribus, seu Monogrammis distingui, ne cõ-
munioribus vocabulis mista profanarètur; quod
præ cæteris Gentibus, Hebræis, Chaldæis, Arabi-
bus vsitatum fuisse legimus: qui nomen Dei
non tãtũ mysticè scribebant; sed & illud aper-
tè scribere aut temerè quoquè pronunciare sub
grauissima pœna prohibebant. Vndè Rabbi
Iohanan filius Beroca, in Pirckeaouth dicit.

Rabbi
Iohanan.

פרקי
אבות

כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד
מויד בחלול השם

Omnis, inquit, homo, qui clam & in secreto verer-
dum Dei nomen inhonorat, iste palàm debitas sce-
leri suo penas luet. Rabbi Ionathan quoque in
expositione sua Chaldaica, quæ Syriacis literis

Rabbi
Ionathan.

2 V scri-

Siculus , qui primus , si Plinio credendum est ,
 apud Græcos nugari desijt , spectatorque rerum
 plurimarum fuit , inter cætera , Mosen hoc
 nomine vocatū his verbis prodit . Apud Iudæos
 Moses ab Iao , quem illi Deum inuocant , acce-
 ptas leges dare præferebat &c. Quo loco nomi-
 ne Iao sacrosanctum Dei Tetragrammaton יהוה
 à Diodoro designatum esse , certum est . Græcos
 enim istud Dei nomen sic scripsisse , tūm ex Ma-
 crobio , tūm ex Clemente Alexandrino clarissi-
 mē patet ; Macrobius enim cum Deorum omniū
 nomina ad vnum Deum referre vellet , hunc Or-
 pheï versiculum recitat .

Plinius l. 7.
 c. 56. &c
 12. l. 5.

Diodorus
 l. 34

Moses Iao
 dictus.

Macrobius
 Saturn:
 l. 1. c. 18.

Orpheus.

Εἰς Ζεῦς , εἰς Ἀδης , εἰς Ἥλιος , εἰς Διόνυσος .

Id est . Iuppiter est vnus , Pluto vnus , Bacchus
 est vnus , vnus Sol .

Vel vt Caninius vno versu tradit

Bacchus , Sol , Orcus , & Iuppiter vnus & idē .

Caninius.

Huius , inquit , Macrobius versus autoritas
 fundatur Oraculo Apollinis Clarij , in quo aliud
 quoquē nomen Soli adiicitur , qui in eiusdem
 sacris versibus inter cætera vocatur *ιαω* . Nam
 consultus Apollo Clarius , quis Deorum haben-
 dus sit , qui vocatur *ιαω* , ita effatus est .

Oraculum
 Apollinis
 Clarij.

Ὀργια μὲν δεδωκῶτας ἐχθρῶν κἀδὲ θεῶν κἀδὲ θεῶν .

Ἐν δ' ἀπάτη πάση ζωέσις καὶ νῆς ἀλαπαδνός .

*Φεάζειο ἢ πάντων ὑπατον Θεῶν ἔμωρο *ιαω* .*

Quorum versu sentētia sic à Caninio appēditur .

Orgia qui norunt , arcana recondere par est .

Oraculum

Fra-

*Fraudē mētis inops agitat, quē inscitia versat
Diuorum summum cunctorum en accipe Iaw.*

Clem. Alex.
l. 3 Strom:

Iaw quasi
o qv.

Clemens Alexandrinus, quatuor literarum, inquit, nomen mysticum est, quo illi circundabantur, qui soli adytum ingrediebantur. Dicitur autem Iaw, quod exponitur Existens (δων). Verum de hoc nomine Iaw eiusque mysterijs, in hieroglyphicis fusius tractabimus, cum de Basilidis, Valentini, Marci, aliorumque Gnosticorum, qui primi hoc nomen Iaw ad superstitiones innuerras traduxerūt, dicemus. quare hisce per transennam dictis, ad nostra monogrammata reuertamur.

Mekubalim
alias
Kabalistæ.

Chaldæi.

Græci.

Secuti sunt hosce Hæbræorum Mekubalim, omnes propè Oriëntales populi. Nā præter Chaldæos, qui nomen suū diuinum plerumq; sic referunt י , aut sic etiā י י , vti in antiquis manuscriptoris apparet. Græci quoque hosce secuti Christi Seruatoris nostri nomen, mystico hoc monogrammate diuinitus accepto formare sunt

soliti. P . vel $\alpha\text{P}\omega$. cuiusmodi $\mu\omicron\nu\acute{o}\ \gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha$

Roma
subterra-
nea Iaco-
bi Bosij.

adeò in primitiua Ecclesia post Constantinum Magnum vsitatum fuit, vt nullum Christianorum epitaphium eo carere videatur. Quemadmodum hic Romæ in Callisti, Priscillæ, Lucillæ, Calepodij Cæmiterijs subterraneis non semel cum summa animi voluptate videre licuit. Et egregium illud Romæ subterraneæ opus recens
edi-

editum luculenter demonstrat. Hanc itaque ar-
canā nominis Dei & Christi scribendi rationem
ad Latinam quoque Ecclesiam traductam, Latini.
monstrant sequentia monogrammata Christi

IHS . **XC** . quibus monogrammatum

dictorū apud Coptitas scribendi ratio, adeo affi-
nis est; ut, an Latini à Coptitis, an hi ab illis eam
desumpserint dispici vix possit. Simili enim
characterum genere dicta nomina effigiant. Coptitæ:

IHC . **XC** . Iesus Christus . Armeni

quoque nomen Dei, ac summa quæuis myste-
ria fidei, teste Ambrosio Theseo, literis confi-
gnant. Nam per primam Alphabeti literam ^ω
quam *Aip* vocant, coniunctam ultimæ dicti Al-
phabeti, videlicet trigesimæ nonæ ω, quā *Aipun*
dicunt, idē denotant, quod Hebræorum sapien-
tes per 3 Iodim circulo inscripta, seu quod Græ-
ci per primam & ultimam Alphabeti sui literam
Α & Ω, videlicet illum, qui se Α & Ω, *ω* & *ω*
Aip & *Aipun*, principium scilicet & finem esse
dicebat. Nam in ^ω *Aip*. prima Alphabeti Ar-
meniacci litera, quæ tribus lineolis ad basim lite-
ræ perpendiculariter erectis effigiata est, tria in Mysteriū
Trinitatis;
vno cōveniunt, Pater videlicet, & Filius, & Spiri-
tus Sanctus; tres vnum sunt. Et *ω* *Aipun* trige-
sima nona litera Alphabetum claudens, nec ad
qua-

quadragenarium numerum transire permittens, orbis est in se reuolutus, atque reflexus principio & fine carens, Trinitatis vnionem inscrutabilem designat. Testatur hoc monogramma Armenicū, quod in libro, seu charta quadā cōuoluta Armenicè scripta Bibliothecæ Vaticanæ, orationū principijs præfixū videtur; vt sequitur;

Liber seu Charta cōuoluta Armenicè scripta in Vaticano.

Quid Armenicè Heli Hubel.

ac proindè hoc nomen per huiusmodi characteres repræsentatum idem est, quod Հելի հու. պէլոր Թարգմանի մեծէ ւած. Heli hubel vr tarmani mietie ascuuati, hoc est, *Heli Hubel quod exponitur magnus Deus*. Alia prætereà plurima in voce Adam, quam per primam hanc literam referunt, recōdita Sacramenta ostendūt.

Adam.

Sed quia illa digna sunt scitu, ea hìc subiungā. Dicunt Armeni literā *u* Aip propagationis humani generis per Adamum primū, & redemptionis deperditi, per Christum Adamum secundū factæ, symbolum esse. Hinc eā vocant mysticè *արամ* Adam. hoc est *հող huug terram* aut *հող-եղիւր curt ergir terra virgo*; vel *հող մարմաւ ջեալ huug marmatual*, terra incarnata, aut *հարսիւր հող. carmir huug terra rubens*: vel quæ admodum alii quoq; explicant, teste Ambros: Thef: qui ex terra tota sua. de quo illud quoque D. Pauli intelligunt Armeni *որպէս արամսահս ամենքէսն մեռան նոյնպէս քո իւ ամենքէսն կէս*

Adam significat Terram. Terram Virginem Terram incarnatā. Terram rubentem. Eum qui ex terra tota sua.

կէս

ἡλικυαυου γυδῶ vrbes Adamauen amenechian merran nun bes Christus cui amenechian ghien tanatian *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes viuificabuntur*. Sed hæc ideo fufius tradidi, vt ostenderem, quanto Orientalis populi huiusmodi mysteriosos Characteres honore profecuti sint. Arabes quoq; ad superstitionem vsque huiusmodi mysticis monogrammaticis fingendis deditos, satis superque in Hieroglyphicis nostris apparebit; Tempus me chartaque deficeret, si omnia de mysticis Orientalium nominibus recensere vellem, quare ijs omissis ad Coptitas redeamus.

Non ab similem itaque rationem Coptitæ in mysterioso nomine $\Phi \dagger$ Hebræos imitati, obseruasse videntur. Constat id duobus elementis Φ & \dagger (quamuis in Coptitarum libris id monogramma contractum etiam reperiam, vt in characteribus paulò post ponendis apparebit. Per Φ , eadem quæ aut Hebræi per characterem ω , vel Armeni per literam ω , naturam nempe Diuinam 3 personis subsistentem, idque per tres lineas quibus litera cõstat, significatam; aut etiam Personam Christi duabus naturis subsistentem, non incongruè per circulares simul, & rectas lineas, quibus character componitur, quarum illæ Diuinam, æternam, immortalem, incorruptibilem; hæc verò humanam & ex se

Arabes
supersti-
tiosi in
nominibus
Dei.

Figura
 $\Phi \dagger$
quid my-
sticè si-
gnificet.

X na-

Tau signū

Euseb: de
preparat:
Euangel:
l. 3. c. 2. v. 3Heme ph
ouum ex
ore pro-
ducit ē
quo Deus
Phtha.

naturam fragilem & mortalem refert, designasse videtur. Per \dagger verò, quæ in Coptico Alphabeto vltima est, & Thau viuificum illud signum salutis humanæ affectat, scilicet Seruatorē nostrū, qui corpus ex elementorum commistione coagmentatum, (quæ elemēta aptè per quatuor Crucis \times ramos designantur), assumens, voluntarium Crucis supplicium subiit, vt quadripartito mundo salutē perditā restitueret, eos in digitasse verisimile est. Verūm si hæc forsā alicui minus placeant; audiat quid mihi ex insperato in mentē venerit. Tradunt Aegyptij, teste Eusebio, Supremum illud Aegyptiorū Numen, quod Emeph vel Hemeph vocant, (alij corruptè Cneph, vel Emeth) ouum ex ore producere, è quo Deus, quē Phtha nuncupant, nascitur. Græci Vulcanum, Taautū Phœnices appellant; De quo Suidas his verbis. $\Phi\theta\alpha\varsigma$ ὁ Ἡρακλῆος ὠδὸν Μεμφίταις, ἢ παρὰ τὴν ὠδὸν τοῦ Φθᾶς σοι λεγόμενος. Phthas Vulcanus dicitur à Memphitis, & proverbium est, Vulcanus siue Phthas tibi locutus est. Mundum itaque per ouū intelligētes cū pingere vellent, in circulo Serpentem seu Aspidem $\tau\epsilon\tau\alpha\kappa\acute{o}\mu\omicron\rho\sigma\omicron\nu$, quemque ob igneam quandam viuacitatem Deum existimabant, vocatum $\alpha\gamma\alpha\delta\omicron\delta\alpha\mu\omicron\nu\alpha$, ea ratione adaptabāt; vt Θ Theta græcæ literæ simillimum constitueret characterē. Atque hac figura eum quem vniuersum regere, atque conseruare

cre-

credebant, descriptum adorabant, & sanctè venerabantur. Hoc item nomen Dei aiebant peragrare vniuersum Orbem; de quo ita Iamblichus.

Hanc sanè, inquit viam deificam & anagogicā ad diuina Mercurij docuit, & disseruit, explanauit, & eandem interpretatus est Bitys Propheeta Ammoni Regi, quam iuuenit in adytis descriptā literis Hieroglyphicis, in vrbe AEgyptia, quam Soin appellant. Idem Propheeta Dei nomen tradidit, nomen inquam Dei perambulans vniuersum mundum. Hæc Iamblichus. Constat autem totus character duobus, circulo, & serpente, qui alis extensis capiteque accipitrino sursum sublato, cauda deorsum vergente, formam Crucis exactè referebat, vti in hac figura apparet.

Oculos huius eo, artificio teste Eusebio, adornabant AEgyptij, vt & claudī & aperiri possent. Hunc itaque simul atque oculis apertis proferebant; vniuersa AEgyptus letitia, atq; hilaritate perfundebatur; perinde ac si Deorū oculi eos aspicerent, opemque præsentem omnibus pollicerentur; in luce igitur & in propatulo omnes esse, risui & iocis atque cōuiujs dare operam; Quo si clausis eum oculis extulissent, ibi tum omnia mærore luctuque confundi, auersos & iratos esse Deos existimari, se omnes in tenebras, & obscura penetralia, miserabilique deploratione pro se quemque niti,

X 2

vt

Nomen
perambu-
lans vni-
uersum
Orbem.

Iamblichus
segm. 8.
c. 5.

Bytis Pro-
pheta AE-
gyptius.

Nomē Dei
perambulā-
tium.

Eusebius
de prepari-
Euangel.

Artificio-
sa fabrica
Taauti
Agatho-
demonis.

Characte-
res Phtha
seu Taaut
variè af-
formaban-
tur ab AE-
gyptijs.

Bembina
tabula.

vt Deorum indignationem quacunque possent ratione mitigarent. Hunc characterem capiti seu fronti Serapidis inferebant. Hunc Osiris & Isis in manibus portabant; quæ omnia in Hieroglyphicis nostris ex uarijs authoribus stabilimus; antiqui autè AEgyptij varijs modis hoc monogramma Hieroglyphicum conficiebant, vti in præsentibus apparet.

Quibus quidem characteribus in Hieroglyphicis obeliscis, & Bembina Tabula nil frequentius; vti ea perlustranti luculenter patebit. Hos itaque characteres mysticos, cum primi Christiani AEgyptij studiosius considerarent, & aliquam ad characteres suos, queis nomen Altissimi referre solebant, videlicet Φ \dagger , Phtha, vel Emph, quod iam veluti mysticum traditione perceperant, affinitatem deprehenderent; verisimile est eos, cum eadem signa toties, non in obeliscis tantum, aut pyramidibus; Sed etiam in manibus Idolorum, in templorum valuis, alijsque celebrioribus locis incisa viderent, & magnum quiddam ab AEgyptijs significari intelligerent, veluti symbolum quoddam à fidei suæ mysterijs nequaquam alienum, in sacrum usum, tanto libentiùs, quanto Crucis figura, quam huiusmodi monogrammata exprimebāt, maiora mysteria indigitare videbantur, conuertisse. Sed ne quis forsan sola me coniectura

du-

ductum id dicere existimet, audiat Ruffinum, cuius narrationem optimè quadrare meæ assertioni, verba sequentia satis demonstrant. *Signum, dominica Crucis inter illas, quas dicunt Ἱερογλυφικὰ seu Sacerdotales literas habere Aegyptij dicuntur. veluti unum ex ijs, quæ apud illos sunt, literarum elementis. Cuius litera seu vocabuli hanc asserunt esse interpretationem, vita ventura.* Subscribit huic

Ruffinus
Eccles. hist.
l. 2. c. 29.

Sozomenus. his verbis. *Φασὶ δὲ, τὰ ναὶ χαρακτῆρον σαυρῆ σημεῖον ἐμφερῆς ἐν κεχαραγμέναις τοῖς λίθοις ἀναφανῶσαι, παρ' ἑθνημάτων δὲ τὰ τοιαῦτα ἐρμολογεῖσθαι συμμῶσαι ταύτῃ τῷ γεφῶ ζωῶ ἐπερχομένη. Αἰοῦν, inquit, templo illo Serapidis diruto disiectoque, quas-*

Sozomenus
l. 7. Eccles.
hist. c. 15.

dam ex ijs, quas hieroglyphicas vocant notas, similes signo Crucis inscriptas lapidibus apparuisse. Ab ijs autem qui docti hæc talia, explicatam eam notam, significare Vitam venturam. in Suida quo-

Suidas in
Theod.

que hæc historiola breuiter. *Ἐπὶ Θεοδοσίῳ τῷ μεγάλῃ βασιλέως καθαρῶν τῶν ἐθνικῶν ἱερῶν, Εὐρέθησαν ἐν τῷ Σεραπίδος νεῶ ἱερογλυφικὰ γράμματα σαυρῆ ἔχοντα τύπος. ἀπερ' Θεασάμενοι οἱ ἐξ ἑλλήνων χριστιανισαυρῆ, ἔφασαν, σημαίνει τὴν σαυρῆν ὡς τὰ τοῖς ἱερογλυφικὰ γινώσκουσι γράμματα, τῷ ζωῶ ἐπερχομένη. Τὸν χρόνον Θεοδοσίου Ἰμπερατοῦρος, cum templa Ethnicorum euertarentur, inuenta sunt in templo Serapidis hieroglyphicæ litera Crucis figuram habentes; quas videntes ij Gentilium, qui Christo iam addicti erāt, aiebant, significare Crucem apud peritos hieroglyphicarum notarum, vitam venturam.* Socrates de-

mum

Socrates
l. 9. hist.
tripar.

num in historia sua tripartita, hisce iam dictis
astipulatur. Cum, inquit, Serapidis templum spolia-
retur, & in sacris, vti vocant, literis Crucis figu-
re fuissent inuenta, ea res in disputationem venit;
Christiani enim, quibus notarum perit, astipula-
bantur; Crucem Christo adiudicabant. Ethnici verò
quippiã cõmune Christo cū Serapide esse impiè con-
tendebant; tutatus est Deus causam suã. Nam plu-
rimi eorum, quos Diabolus deceperat, Christo nomẽ
dederunt, & trophæum passionis, Crux triumphalis
notata frontibus refulsit inde. Astruunt hanc hi-
storiam picturæ, in quibus passim hodiè videas
D. Antonij vetustissimi Archimandritæ penulæ
& manui assui, aut imponi hanc Crucem. An-
quia Aegyptius ille vir, quibus iam notum, &
inter Sacra hoc signum? Certè obeliscis qui
inde Romam vecti sunt, insculptũ sæpissimè vi-
demus. Atque ex hæcenus dictis patet origo no-
minis Coptici Φ †. Norunt enim Coptitæ be-
nè, figuram, quam Φ refert, diuinitatis atque
æternitatis symbolum esse; Legerant prætereà
in Sacris literis de virtute Salutiferi signi Thau,
dolentium frontibus impressi; sciebant illud si-
gnum finem legis esse, & omnis iustitiæ comple-
mentum; admirabantur prætereà admirabilem
Dei O. M. prouidentiam, volentis illud in den-
sissimis etiam infidelitatis tenebris, ceu vnicum,
ac fulgentissimum salutis symbolum, caracte-
rem-

Cur An-
tonius
Baculum
Thau infi-
gnitum,
gestet.

remque non Idololatri tantum, sed & ipsis Dæmonibus venerandum proponere: Atque ex his omnibus diligenter inter se collatis, id iam aufim, quod supra verebar, inferre. **Φ**† nimirum Coprum idem significare, quod Phtha nomen diuinum, antiquis Aegyptijs receptum: quod præter composita nomina ex hoc **Πεπτεν**† Pemtenptha, **Σαφ**† Saphtha, de quibus supra c. 5. dictum est, egregiè quoque docet Iamblichus cit: loco. Nam sicut, Emepht supremum apud Aegyptios Numen, intelligentiam omnia in sese conuertentem significat, ita Phtha, quem Emepht ex ouo produxisse supra diximus, eum significat, cum veritate & absque falso omnia artificiosè conficientem, hoc est, qui executorem agit rerum ab Emepht in ouo mundano dispositarum; quod verum esse, vel ex ipso nominis etymo patet. Numen enim Phtha sic dictum à persuadendo, seu inflectendo oratione, (à quo & Græcorum *πειθω* promanasse arbitror) indicat eum omnia verbo & virtute ad se trahere, immutare omnia, omnia flectere, conseruare omnia; Quod Deum Aegyptiorum Phtha, Phœnicum Taautum, Alexandrinorum Thoth, vel **Θουθ**, Græcorum Vulcanum, vel Mercurium aut *πειθω* seu Suadâ præstare notiùs, quàm dici debeat; præter arbitrium enim in mundum

Emepht
quid signi-
ficet.

Phtha vñ
de deriue-
tur.

Nomen
Dei forma
Crucis in-
scriptum
virga Mo-
yfis.

vniuersum, $\Phi\text{†}$ responsa quoque consulenti-
bus dabat, (vnde & prouerbum supra indicatum
 $\Phi\theta\acute{\alpha}\varsigma\ \sigma\omicron\iota\ \lambda\epsilon\ \lambda\acute{\alpha}\lambda\eta\kappa\epsilon$. Phthas tibi locutus est; proma-
nasse probabile est). Ac proinde non in congruè
vti supra diximus, hunc Taautum, Thoth, seu
Mercurium Αγαθοδαίμονα , per circulum expri-
mebant, Serpente Ιερακομόρφω , quem in modum
Crucis alatum efformabant, ei imposito. Aptè
enim hoc Hieroglyphico eius in hoc mundo do-
minium exprimebant, & forsan hūc Crucis cha-
racterem Aegyptij primū à Mose exaltante
Serpentem in deserto, aut ex baculo eius seu
virga mirifica in qua Tetragrammaton Dei no-
men forma Crucis incisum fuisse traditur, vt
in margine apparet, didicerunt.

γ
† π
π

Porro $\Phi\text{†}$ Coptitarum, sicut nec caracte-
re à caractere Taauti multū discrepat, ita nec
significatione. Significant enim Coptitæ per hoc
ipsum Dei naturam & essentiam, non secus ac
Aegyptij per characterem suum Tauticum, ac
Hebræi per nomen illud שׁוֹרַשׁוֹן , $\text{טְלֵוֹ עֹסִיָּאן תְּבֵ$
 $\text{Θεὸς ἀρρήτων καὶ ἀνεκφώνητων}$ denotare solent: veluti in
sequētibus exemplis patet, in quibus vsurpant ap-
propriatum Dei nomen $\Phi\text{†}$. vt $\text{Ποϋϋ Φ\text{†}}$
Dominus Deus $\text{†αιρκεεεσοκΦ\text{†}}$ *adiu-*
ro te Deus. $\text{αποκΦ\text{†}}$ *ego Deus.* $\text{ΠεχιΦ\text{†}}$
dixit Deus. $\text{αλλαεταγεεασοτεβ ολ-}$

$\Phi\text{†}$
Appro-
priatum
Dei nomē

ⲪⲏⲛⲪⲓ Sed ex Deo nati sunt. Quibus apud Hebræos respōdēt. יהוה ויאמר dixit Dominus. אני יהוה ego Dominus. & sic de ceteris. Iehoua autē appropriatū Deo nomē, nulli nō notū est. Notandū præterea omnia Dei nomina cōtracta apud Coptitas lineola quadā trāsuerſa superposita signari. veluti

Ⲡⲟⲥ Dominus. ⲒⲏⲤ Iesus. ⲪⲤⲤ Christus. ⲐⲤ Deus. aliaq; similia; Ⲫⲓ verò nullibi hac lineola notatū reperiri, volenti Copticos libros patebit.

Quod cum primū aduertissem, ab eorū qui id nomē cōtractum dicunt, discessi sentētia. Iterūm hoc nomē Phtha nullā recipit mutationē, nec affixū vllum; Sed loco eius Coptitæ vtūtur nomine

Ⲡⲏⲟⲩⲓ; veluti Ⲡⲁⲛⲟⲩⲓ Deus meus Ⲡⲉⲕⲛⲟⲩⲓ Deus tuus. Ⲡⲉⲕⲛⲟⲩⲓ Deus eius; non

secus ac Hebræi, qui loco יהוה vtuntur אדוני Adonai אלהים Elohim. Non minus igitur inuariabile est, quā Teϥαγγελαματν Dei nomē. Sicut igitur magnū illud Dei nomē mysticis rationibus constat,

sic & hoc Coptum. Iterum sicut nomē Dei יהוה iuxta Rabbenu Hakadosch, Deū generatē significat, sic & hoc nō apud Coptitas tātūm; sed apud Aegyptios Antiquos quoq; Emepht, seu cū aspiratione Hemepht, seu

ⲐⲉⲛⲪⲓ quod nos ex Copto interpretamur (in Phtha), quasi diceres, Deū omnia peragetē in Phtha filio, quē produxit; vel, vt cū Iamblichō loquar, Emepht nimirum

Nomen
Ⲫⲓ
non recipit mutationem
nec affixū

Significat
Deum
generatē

Quid
Emepht
Copta
lingua.

Y pro-

producētē ex ovo Phtha, hoc est, intelligentiā ad
 exēplar suū **IXΘΩ** generantē sapiētīā, omnia
 cū veritate artificiosē disponentē, nempē Taautū
 illum supradictū; quem proindē apposītē per hos
 characteres seu *μονογράμματα* repræsentabant: per circulum
 primū mundi genitorē, æternumq; conseruatorē;
 diuinitatemq; eius vbiq; diffusam. per **†** verò sa-
 pientiā mundū gubernantem intelligētes; quæ
 sanè multūm affinitatis ad sacrosancta fidei no-
 stræ mysteria habere, quis non videt? Verisimile
 igitur est, primos Christianos AEgyptios, vti ex
 allegatis suprà Chronologorū testimonijs patet,
 Cum ex AEgyptijs Gentilibus de nominis huius
 mysterijs sæpenumero differentes audissent, ve-
 luti speculum mysticum & symbolum fidei, vi-
 tæque futuræ propositum, vnanimi consensu, in
 Ecclesiam suam recepisse. Atque hæc sunt quæ
 de hoc nomine Dei **Φ†** dicenda putavi, præ
 iudicio nò obfuturus, si meliora quis in medium
 protulerit. Misit non ita pridem ad me scripto,
 suam de hoc nomine opinionem Illustrissimus
 D. Petrus à Valle Coptitarum olim in AEgypto
 Auditor, in qua multa præclara de hoc nomine
 obseruat, quam proindē libenter hìc appone-
 rem; sed ne Prodromum iam propè fatigatum,
 nimis onerarem, eam Oedipo reseruare volui.